

endnu mere vigtigt – og det er så et svar til det andet – netop i lyset af globaliseringen for et lille land og for et lille sprogområde at forfægte dansk kultur.

Det er vigtigt både af hensyn til vores eget kulturværdigrundlag som samfund, men det er så sandelig også nødvendigt i en globaliseret verden at forfægte de små landes kulturtiltag. Derfor tror jeg ikke, det er klogt af ministeren at blive ved at sige: Jamen det gør ikke noget, vi skærer lidt hist og pist, det er kun facetter og småting.

Det er jeg ikke helt sikker på holder i længden, eller rettere: det er jeg hundrede procent sikker på ikke holder i længden. Men jeg er heller ikke sikker på, at det holder for ministeren i længden, så derfor tror jeg det vil være klogt, at vi sådan tager en lidt anden debat og i fællesskab er med til at præge den øvrige del af Folketinget fra kulturordførernes og kulturministerens side.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Kaj Ikkast):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 163: Forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi, lov om menighedsråd, lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde og lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. (Større økonomisk frihed, decentralisering af kompetence m.v.).

Af kirkeministeren (Tove Fergo).
(Fremsat 20/2 2003).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Birthe Rønn Hornbech (V):

Om et par måneder skal vi også her på Christiansborg fejre menighedsrådslovgivningens 100-års jubilæum, J.C. Christensens lovgivning. Med denne lovgivning trådte det folkekirkelige demokrati for alvor i karakter. Der blev i 1903 indført valgret for hele menigheden, og det vil sige, at den almindelige valgret ophævede enhver skelnen mellem frommes og mindre frommes mulighed for at deltage i folkekirkens styrelse.

Det gik som bekendt ikke stille af. Der var flere inden for de kirkelige grupperinger, der ikke kunne affinde sig med, at enhver i menigheden, måske oven i købet én, der aldrig kom i kirke, kunne blive medlem af et menighedsråd. Vi mener nu i Venstre, at det er et godt princip. Det var det, da det blev indført, det er det fortsat, og med denne lovgivning gav man en kompetence til menighedsrådene, en kompetence, som hen over de 100 år, er blevet udvidet, så flere og flere opgaver er blevet udlagt til menighedsrådene.

Også det lovforslag, vi behandler i dag, er udtryk for, at mere ansvar lægges ud, og der er grund til at understrege, at det netop ikke bare er magten, men ansvaret, der flyttes. Med rammebevillingsprincippet øges friheden, men også ansvaret. De økonomiske rammer er jo stadig væk de samme. Det økonomiske ansvar over for folkekirkens medlemmer ændres der heller ikke på.

Forsøgsordningen med besluttende budgetsamråd stadfæstes nu i lovgivningen som en ret, der kan vælges, uden at man skal søge om dispensation. Men det er vigtigt at understrege, at ordningen netop er en ordning, der frit kan vælges eller vælges fra.

Kl. 15.10

Der har været bekymrede røster over for rammebevillingen: Jamen må vi så ikke udarbejde detaljerede budgetter? Sådan spørger man, når vi er rundt på møder. Og hvordan skal vi ellers argumentere for udgiftsbehovene, hvis ikke vi må lave detaljerede budgetter?

Dertil er at svare, at man selvfølgelig kan budgettere lige så detaljeret, som man plejer, hvis det er det, man vil. Men med rammeordningen bliver der altså også her en større frihed for menighedsrådene til at regulere budgetternes poster uden nødvendigvis at skulle spørge om lov.

Med ophævelsen af rådighedsbeløbets maksimum får menighedsrådene ikke nogen ret til at

lade udgifterne løbe løbsk, det vil jeg godt understrege. Men friheden bliver større og altså en frihed forbundet med ansvar. Ordningen giver jo mulighed for, at man i det enkelte sogn i højere grad selv kan prioritere sine ønsker om, hvilket kirkeligt liv der i det enkelte sogn skal prioriteres højt eller mindre højt, og hvilke kirkelige aktiviteter man ønsker fremmet.

Også ophævelsen af den såkaldte 20-pct.-regel præciserer, at nu er det altså alene menighedsrådet, der har ansvaret for, at udgifterne ikke løber løbsk. Men det er en naturlig følge af den ordning, der indførtes for snart 100 år siden, at kommunernes regulerende mulighed fjernes helt.

Vi er selvfølgelig også i Venstre opmærksomme på, at der blandt dem, der forvalter de kirkelige love, har været uenighed om visdommen i at overflytte opgaver fra stifter til provstier. Det betyder jo, at der er en række opgaver, som måske kan kræve juridisk sagkundskab, som provstiudvalget nu skal forvalte. Meningen med forslaget er naturligvis ikke, at provstierne nu skal til at vokse sig store som en slags ministifter. Det er ikke meningen.

Vi vil naturligvis i Kirkeudvalget opmærksomt lytte til de indvendinger, som ikke mindst Provsteforeningen er kommet med. Men vi tror i Venstre som lovgivningens fader for 100 år siden, at de folkevalgte organer i den danske folkekirke vil vokse med ansvaret.

Venstre støtter forslaget.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Margrete Auken, en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg har to. Den ene er helt konkret, for jeg vil godt spørge fru Birthe Rønn Hornbech, hvordan man sikrer, at udgifterne ikke får mulighed for at løbe løbsk. Hvor ligger den mekanisme hene, som forhindrer – hvis de nu gerne vil lade det løbe løbsk altså – at det ikke gør det?

Det andet er mere til det historiske. Der er jo meget bag den her lovgivning, der har året 1903 med, og det gjorde ordføreren også meget ud af.

Men kan fru Birthe Rønn Hornbech bekræfte, at J.C. Christensens forslag dét var der noget ved? Dét var virkelig tale om, at her skulle der laves demokrati. Op imod Venstre på den ene side og De Konservative på den anden side osv.

lavede han både menighedsråd og faktisk også kirkeråd og Det Kirkelige Udvalg, som begge dele sad som en forsøgsordning frem til 1909.

Da var det meningen, at de skulle disponere over det hele, at man altså ikke – om jeg så må sige – skilte det åndelige ud, som man jo kom til med Appels lov af lidt andre grunde. Det var, fordi Appel ville have håndoprækningsdemokrati i meningsrådene. Han ville slet ikke have det repræsentative demokrati. Og så ville han kun have mursten her.

Men det, jeg godt vil bede fru Birthe Rønn Hornbech bekræfte, er, at for J.C. Christensen var visionen, at nu skulle der virkelig være demokrati på alle niveauer, altså både på det centrale niveau og det lokale niveau, og ikke kun på det lokale niveau.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg vil da gerne bekræfte, at J.C. Christensen havde nogle visioner, som aldrig er blevet til noget, og som vi i Venstre ikke har noget ønske om at opfylde i dag. Vi har jo fået en række love, så vi er også af den opfattelse, at grundlovens bestemmelse om, at kirkens forhold ordnes ved lov, er opfyldt, idet kirkens forhold er ordnet ved lovgivning.

Der har aldrig været flertal for den ordning, som fru Margrete Auken brænder så vældigt efter, og jeg mener godt, man kan diskutere, om fru Margrete Aukens brændende ønske overhovedet er demokrati, for hvis man læser den bog, der hedder »Kirkens mund og mæle«, er det jo et meget indirekte demokrati, et meget elitært demokrati efter vores opfattelse. Så på det punkt er vi jo ikke enige.

Med hensyn til udgifterne har det altid været sådan, at der er et skæbnefællesskab inden for et ligningsområde. Og vi tror altså også på, at de provstiudvalgsmedlemmer, som er folkevalgte, er sig deres ansvar bevidst.

Det har jo været meget tankevækkende at se i mange af de hørings svar, som er blevet sendt også til Kirkeudvalget i forbindelse med ministerens første udkast, der var sendt til høring, at der egentlig ikke skal ret meget til, før man hæver sig op over sit eget sogn. Kommer man i et provstiudvalg, så er man ganske flink til at se ud over hele provstiets område, så vi er fortrøstningsfulde med hensyn til, at man godt kan leve op til det ansvar.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg deler sådan set helt fru Birthe Rønn Hornbechs tillid til menighedsrådet. Jeg spørger bare, hvor der i regelværket er en begrænsning. Nu kommer det til at bygge helt på tillid, for nu bliver der intet i regelværket, der giver det. Det var sådan set bare det, for jeg tror ikke, jeg har mindre tillid til menighedsrådene end fru Birthe Rønn Hornbech.

Så lige om den anden sag. J.C. Christensen lavede faktisk begge dele og ønskede begge dele, og der fungerede et kirkeråd, Det Kirkelige Udvalg, fra 1903 til 1909. Det hele var en forsøgsordning, og da vi kom til 1906, hvor de indstillede, at dette var det, man ville gøre for at lave en kirkeforfatning, da var der gået kage i det omkring J.C. Christensen af helt andre grunde, så det ikke kunne komme videre.

Det udløb i 1909, og så kom Appel. Og med hensyn til Appel er jeg sådan set enig i det, fru Birthe Rønn Hornbech siger, at så var han også imod det, fru Birthe Rønn Hornbech kaldte »det indirekte demokrati«. Derfor sagde han meget udtrykkeligt, at de ikke skulle beskæftige sig med andet end kalk og mursten.

Han havde så forventet, at det åndelige lå hjemme i det, som fru Birthe Rønn Hornbech kalder »det direkte demokrati«, men vores demokrati i »Kirkens mund og mæle« er ikke spor mere indirekte end det, vi har i dag. Det er det repræsentative demokrati, som er ganske almindeligt, vi har det alle mulige steder. Og hvorfor skal det nu i øvrigt være udemokratisk, medmindre man har den håndsoprækningsforestilling, som jeg i øvrigt troede at Venstre stadig væk havde.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nu ved jeg ikke helt, hvad fru Margrete Auken mente med håndsoprækning, om det skulle være i Venstre. I Venstre stemmer vi ikke. Det har vores tidligere gruppeformand forsøgt én gang, det kom han ikke godt fra.

Jeg er ikke helt klar over, om det er rammebevillingen, fru Margrete Auken mener der ikke har nogen regelbegrænsning, men der sker jo ikke nogen ændring med hensyn til menighedsrådenes pligt til at argumentere for, hvad hvert sogn skal have. Det vil jo stadig væk være det samme.

Nu ved jeg godt, at fru Margrete Auken kommer fra et område, hvor man har en helt anden ordning, men jeg taler så mest om ordningen vest for Valby Bakke, hvor ligningsområderne er væsentligt mindre. Der er det jo sådan, at man altså må argumentere over for de andre sogne i ligningsområdet, og fordi der ikke er så mange sogne, kan man overskue hinandens budgetter, og man ved godt, at det ikke bliver tilladt, at et enkelt sogn bare kan skeje ud uden begrundelse, og så er det jo ikke mere at skeje ud.

Så er jeg heller ikke helt klar over, når fru Margrete Auken taler om mursten og det åndelige, om vi så også er ovre i forpligtelsen efter grundlovens § 4, for der vil jeg godt sige, at jeg mener, der ligger mere end økonomi og eventuelt mursten i grundlovens § 4.

Men jeg er nødt til at sige, at den ordning, som fru Margrete Auken kæmper så inderligt for, den tror jeg og den håber jeg er stendød.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Der er altså så meget liv i det, at de fleste stifter er ved at foreslå det nu, og jeg går ud fra, at med den indsats, som kirkeministeren gør, så tager det ikke ret lang tid, så har vi bygget demokratiet i kirken færdig. Jeg tror da også, at Venstre vil støtte, at vi har et ganske almindeligt repræsentativt demokrati i kirken. Det var såmænd det, jeg talte om, og det havde vi så også oprindeligt i J.C. Christensens model.

Det går jeg ud fra at fru Birthe Rønn Hornbech er opmærksom på, og så kan jeg godt se, at 1 minuts taletid gør det meget vanskeligt at give en kirkehistorisk redegørelse for, hvad det var, der skete i 1903, i 1906, i 1909 og i 1913, da vi fik den første rigtige menighedsrådslov. Men lad det nu være.

Så er der det med rammebevillingerne. Det, som jo er kommet i nogle af høringssvarene, er, at man trods alt har en bekymring for, at de, der sidder og skal bestemme, hvad der skal betales, i og for sig ikke har nogen begrænsninger på sig, fordi de sådan set selv kan afgøre det. Fru Birthe Rønn Hornbech har helt ret i, at det selvfølgelig ville være giftigt, hvis de blev alt for dyre, men også fordi 20-pct.s-reglen er en meget lille begrænsning, har de jo mange steder kunnet øge det en hel del. Og når fru Birthe Rønn Hornbech siger, at det kunne de ikke, så spurgte jeg bare, om der er anden begrundelse for det, end at fru Birthe Rønn Hornbech har tillid til dem.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nu mener jeg ikke som fru Margrete Auken, at tillid skulle være så ringe. Vi har jo dog mange års erfaring med det. Der, hvor friheden ligger, er, at man nu får et system med rammebevillinger. Men det solidariske ansvar over for de andre sogne er jo komplet uændret. Og det er klart, at ministeren vil fortsætte med de årlige hyrdeskrivelser om kirkeskatten.

Jeg er altså nødt til at sige, at den ordning, fru Margrete Auken vil have, en synodal ordning, mener jeg ikke har et klap med demokrati at gøre. Det er udmærket, at stifterne nedsætter det ene stiftsudvalg efter det andet. Det skal de da have lov til. Men de skal ikke komme og bede mig om at påtvinge de stifter, der ikke vil have det, noget.

Frivilligt kan de gøre, hvad de vil, men at forestille sig en synodal ordning, det vil være hamrende udemokratisk. Det vil blive en elitær forsamling af elitetroende og folk med penge, som vil tage den ene rejse efter den anden herind til Folketinget for at få penge. Det vil blive en politisk forsamling. Folkekirkens frihed vil gå rabundus.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Karen Klint som ordfører.

Karen J. Klint (S):

Socialdemokraterne diskuterer gerne forholdet mellem stat og folkekirke, men vi sælger ikke ud af vore mål om, at folkekirken skal være en åben kirke for alle medlemmer og ikke kun for de mest brugende medlemmer, og nu har vi jo lige hørt andre udtryk for den samme kreds.

Vi sætter heller ikke spørgsmålstejn ved, at folkekirken skal have en udvikling, så den spejler den tid, vi lever i. Det vil vi gerne være med til at sætte mere fokus på og også, at vi får en åben debat om det.

Man kan også sige om det lovforberedende arbejde, der er med hensyn til loven, vi drøfter nu, at det i hvert fald har været både langvarigt og også bredt, måske også mere atypisk, end vi plejer at have det. Der har været meget forudgående debat. Noget har været sendt ud til en høringsliste, og så kan man bagefter drøfte, hvordan det hænger sammen, for udviklingen undervejs har jo gjort, at forslaget har forandret sig noget, og så har der igen været nogle høringspartier.

Nu har vi et forslag, som er nået her til Folketingssalen, og forslaget øger decentraliseringen af nogle beslutninger, så menighedsrådene – i al fald på papiret – får nogle flere handlemuligheder.

Flere handlemuligheder er også noget, alle gerne vil have, også menighedsrådene, om end de fleste hørings svar også er gode fortalere for, at der fortsat skal være det tætte samarbejde i provsti og stift, som man har gode traditioner for.

Forslaget i dagens lovtæst indeholder også en gentagelse af et forslag fra den tidligere kirkeminister, og det skal den nuværende minister have tak for. Når jublen alligevel er begrænset i den socialdemokratiske gruppe, hænger det sammen med, at vi har noteret os, at regeringen har nedsat en arbejdsgruppe, der skal se på en ændret økonomisk model for samarbejdet mellem folkekirken og staten.

Denne arbejdsgruppe skal komme med sit resultat i oktober måned i år, altså nogle måneder efter at ministeren i hvert fald har fået færdigbehandlet lovforslaget fra i dag, måske også fået det vedtaget, så vi ved faktisk ikke lige nu, hvilke betingelser regeringen agter at knytte til fremtidens økonomiske samarbejde med folkekirken.

Ønsker regeringen at gå væk fra modellen med tilskud til løn, der ellers har været brugt som garant for forkyndelsesfriheden, og lave en model, hvor mere løn skal finansieres af den lokale kirkeskat og statstilskuddet gå til bygningsvedligehold i større stil end i dag, eller hvordan er det, det skal strikkes sammen?

For hvis regeringen ønsker at bytte rundt på det, staten plejer at yde, kan vi så være sikre på, at hørings svarene til L 163 også er gældende for en mere decentral økonomi, når det er på andre betingelser, den gives, og et andet indhold, det gives til? Vil der så være nogle betænkeligheder, der ser anderledes ud end dem, vi har i hørings svarene? Det kunne være interessant at få at vide, og det agter vi også højst sandsynligt at indkalde til et samråd om. Det er i hvert fald vigtigt, at vi får en åbenhed og debat omkring det under udvalgsarbejdet.

KL 15.25

Vi har nemlig ikke lyst til at holde udsalg på folkekirkenes vegne, hvis vi ikke kender de handelsbetingelser, der er for det, der så skal ind i varelageret senere hen. Men vi vil gå positivt ind i udvalgsarbejdet, og alt efter de svar, vi får på de spørgsmål, der allerede er stillet, og dem, der

vil blive stillet, og også den direkte drøftelse, vil vi tage stilling til selve lovforslaget. Vi vil også se på, om der så skal være et ændringsforslag, f.eks. om en opfølgingsgruppe, der skal se på, hvordan virkningen så bliver, når man decentraliserer mere til menighedsråd og provsti, og hvordan relationerne bliver i de kompetencer, vi ellers kender i dag.

Men som sagt er vi positive over for forandringer, hvis blot intentionerne også står til troende bagefter.

Jesper Langballe (DF):

Hvis folkekirkens kvalitet var ligefrem proportional med folkekirkens pengeforbrug, så måtte man sandelig sige, at der var sket en kvalitets-eksplosion i de seneste årtier. Men sådan forholder det sig jo ikke.

At folkekirkens økonomi på mange måder er løbet løbsk gennem en årrække, ja, det hænger snarere sammen med, at det i stigende grad er blevet fortrængt, hvad folkekirken skylder sine menigheder. Ikke at være social serviceanstalt, det behov bliver rigeligt dækket af stat og kommuner, men at være det sted, hvor evangeliet forkyndes for syndere i det enkelte sogn af det enkelte sogns præst, hvor børnene bliver døbt, de døde bliver begravet og unge mennesker konfirmationsforberedes. Mon det ikke også i grunden er, hvad almindelige ukirkelige barnebørnede mennesker ude i sognene forventer af deres kirke?

For mange kirkeligt engagerede er det imidlertid for lidt, for fattigt. Derfor tidens tendens til at gøre folkekirken projektorienteret, gøre den til et eksperimentlaboratorium for sociale projekter på kryds og tværs af sognegrænserne. Se bare på de prestigeprojekter og aktiviteter, som er gennemført i ly af det såkaldte forenklingssudvalg, som den tidligere kirkeminister Johannes Lebech nedsatte. Med den nye lov må man vel sige, at dette udvalg med dets særlige bemyndigelse til at dispensere fra gældende lovgivning er blevet overflødig og kan nedlægges.

Jeg vil nok sige, at folkekirkens økonomi er løbet løbsk. Det skal sognene ikke bære hovedskylden for. Men nægtes kan det da ikke, at lokale prestigeprojekter og aktiviteter ofte har fået budgetterne til at svulme. Det har været for nemt, for gratis at pumpe budgetter op, og det er ikke blevet bedre af et kirkeligt bureaukrati, som for ofte har virket urimeligt fordyrende.

Derfor kan denne reforms forslag om rammebevillinger i stedet for det gamle budgetsystem

få en økonomisk ansvarliggørende virkning, for det betyder jo, at menighedsrådene må holde hus med de penge, der er. Til gengæld har det enkelte sogns menighedsråd fremover fuld-magt til selv at afgøre, hvordan der skal holdes hus med pengene, når ellers udgifterne til kirker og gudstjenester og kirkegårde er dækket.

Ministerens oprindelige intention var vel at gøre denne sogneselvbestemmelse endnu mere vidtgående, men det havde forudsat, at menighedsrådene i højere grad under den første høringsrunde selv havde ønsket at blive herrer i deres eget hus. Nu bliver i stedet provstiuvalgene omdrejningspunktet både i forhold til kommuner, der ligner kirkeskatten og i forhold til de menighedsråd, der forbruger pengene. Det finder Dansk Folkeparti i og for sig beklageligt, men må jo tage det til efterretning som et udtryk for, hvordan det kirkelige demokrati har udtrykt sig i den høringsproces, hvor loven er blevet folkeligt gennemdrøftet med en grundighed, som gør sagen og kirkeministerens ære.

Vi håber på, at der flest muligt steder bliver konsensus om besluttende budgetsamråd. Det kan man håbe på, men man kan ikke på forhånd vide det, og man kan heller ikke vide helt sikkert, hvad der sker, hvis der ikke er enighed om det. Og jeg må så også sige, at en frygt for at provstiuvalgene vil få administrativt vokseværk kan jeg ikke sige mig fri for.

Kl. 15.30

De bekymringer, man kunne have med hensyn til utilsigtede virkninger af den nye lov, gælder to ting. En nødvendig afbureaukratisering skulle nemlig betyde, at folkekirkens måske nok noget stive, men på mange måder fortrinlige konsulentordning, blev ødelagt. Selv om kirkeministeren har indlysende ret i, at forretningsgangen er meningsløs omstændelig og labyrintisk, hvor instanser i hele det kirkelige system skal svinge hvert sit gummistempel, fordi præsten skal have et nyt badeværelse, er der alligevel ingen tvivl om, at forstandige arkitekter og andre kirkelige konsulenter ofte har bidraget til, at der ikke blev begået uoprettelige fejltagelser på de bygninger, som menighedsrådene har ansvar for. Jeg kan sige, at som præst og menighedsrådsmedlem har jeg selv erindring om, hvordan man er blevet reddet fra at begå dumheder på den konto.

Den anden bekymring, som man fra begyndelsen kunne nære, gælder præsteboligerne. En præstegård behøver ikke at være fra 1700-tallet og fredet i klasse A for at være et kulturminde,

som skal skånes for ukyndige moderniseringer, og desuden skal det ikke glemmes, at præsteboligen først og sidst er præstens hjem, hvor han eller hun kan tage gæstfrit imod sognet, men selv er hjemme. Derfor er vi tilfredse med, at det 3-årige provstesynd af præstegården bevares, og at stiftsøvrigheden stadig er ankeinstans.

Lad mig så sige, at med den nye lov er der lagt et betydeligt øget ansvar på menighedsrådenes skuldre. Måtte dette ansvar blive forvaltet til de lokale sognebørns gode, for det er faktisk dem, der har givet menighedsrådene mandat til at tage vare på stedets kirke og gudstjenestelige liv.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Først et par bemærkninger om den procedure, der har været taget i anvendelse forud for fremsættelsen af forslaget, og som flere ordførere har været inde på.

Oppe på mit skrivebord, eller rettere sagt på hylden bagved, har jeg stadig stakken af hørings svar, som er indkommet, og det er altså et imponerende engagement, der har været vist i fortrinsvis menighedsrådene om det udkast til lovforslag, som ministeren sendte til høring for efterhånden ganske lang tid siden.

Jeg synes, det er demokratisk smukt, at der har været dette engagement, men ikke mindst at ministeren, da hun så hørings svarene, faktisk viste vilje til at lytte til de indvendinger, der var, og ændrede sit forslag. Jeg synes, det er en smuk måde at tilrettelægge tingene på i et demokrati, og det borger også for, at kvaliteten af den lov, der til sin tid vil komme ud af det, vil være i allerhøjeste klasse.

Indholdet i forslaget er jo primært, at man giver en større budgetkompetence til menighedsrådene. Lidt populært kunne man vel sige det på den måde, at i stedet for et detaljeret budget får de en pose penge til rådighed, og så bliver det menighedsrådets opgave og menighedsrådets ansvar at fordele denne pose penge til de forskellige formål, som pengene skal bruges til lokalt. Man får ret til at overflytte beløb fra den ene konto til den anden uden at skulle spørge andre steder.

Jeg er helt overbevist om, at når først dette nye system bliver kørt ind, vil virkningen være, at der bliver en større interesse for at blive medlem af menighedsråd. Der vil også blive større interesse for valg til menighedsråd, og det anser jeg for noget særdeles positivt.

Herudover kommer der efter forslaget en mere enkel procedure for byggesagsbehandling for visse bygninger. Jeg tænker her ikke på kirkerne og det, der umiddelbart er knyttet til dem, men på andre bygninger. Man skærer et forvaltningsled væk, om jeg så må sige, og fjerner pligten til at få byggesagerne behandlet i stifterne.

Der har jo været en supplerende høring, efter at det nye udkast var udarbejdet, og i denne supplerende høring kan vi konstatere, at der fortsat er en række indvendinger mod forslaget. Det må være vores opgave under udvalgsbehandlingen at analysere disse indvendinger og vurdere, om de giver baggrund for at foretage ændringer i forslaget. Det er den naturlige opgave, som nu ligger til Kirkeudvalget under udvalgets myndige formand, og jeg glæder mig meget til at deltage i et konstruktivt udvalgsarbejde.

Kl. 15.35

Jeg kan sige, at Det Konservative Folkeparti kan støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg deler den konservative ordførers glæde over, at det første forslag var ude i en grundig høring. Men jeg vil godt spørge, om det ikke er lidt betænkeligt, at man efter den ret store ændring, det gennemgik – og det var relevant, for man tog højde for en række af de indvendinger, så man stod med et i mange henseender helt andet forslag – ikke lod det gå til høring.

Hvis vi hertil lægger, at de hørings svar, der faktisk er kommet, nogenlunde samstemmende kommer med præcis det kritikpunkt, som også hr. Jesper Langballe havde fat i før – at vi kan risikere at få provstevokseværk, og at vi står med svag ekspertise, osv. Stort set enstemmigt lyder det sådan fra dem, der er vant til at have fingrene nede i problemerne, og i en høringsproces lytter man normalt til de folk. Havde det så trods alt ikke været meget godt af hensyn til kvaliteten af det lovforslag, vi behandler her, hvis vi så igen havde sendt det ud, så vi ikke bare havde bedt landsforeningen om at svare, men også de mange menighedsråd, sådan som man gjorde i den første høringsproces?

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jo, og når så disse svar var kommet ind efter denne nye høring, kunne man overveje, hvis der var grundlag for ændringer af lovforslaget, om

det skulle ud i en fjerde høring, for det er jo i realiteten det, der ville blive tale om.

Jeg erindrer ikke, i hvert fald ikke umiddelbart, at der er andre lovforslag her i Folketinget – og vi gennemfører jo et par hundrede stykker om året – der i den grad er blevet sendt til høring, og hvor man i øvrigt har lyttet så seriøst og ansvarligt til høringssvarene i den kreds af mennesker, som har vurderet dem. Jeg synes, det er rosværdigt, og jeg vil gerne rose ministeren for at have stillet sig i spidsen for den procedure. Jeg synes, det har været en klog procedure, og som jeg ganske klart gav udtryk for i mit ordførerindlæg, er det nu Kirkeudvalgets opgave at vurdere og analysere, om de indvendinger, der fortsat er, giver baggrund for ændringer.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg synes, vi har et hovedproblem, og det er, at man måske er i færd med at reparere en del af området, der ikke er i stykker. Det er jo hovedregul nummer ét, at man ikke skal reparere noget, der ikke er i stykker, og det har jeg som lidt af en bekymring, vil jeg godt sige.

Jeg er meget taknemlig over nu at høre, at også den konservative ordfører tilkendegiver, at man vil lytte til de indvendinger, der er kommet, for hr. Kirkegaard har fuldstændig ret i, at det er en meget stor proces. Men jeg har til gengæld aldrig set et forslag, hvor man alligevel har tilsidesat den kritik, der er kommet stort set enstemmigt og over én bank. Men jeg er nogenlunde beroliget – ubekymret er måske at gå for langt, men nogenlunde beroliget – efter at jeg har hørt hr. Kirkegaards forsikringer om, at de indvendinger, der ligger, vil man selvfølgelig tage alvorligt.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jeg må desværre sige, at det ville være ganske let, både under den nuværende regering, under den tidligere regering og under den forrige regerings tid, at finde ganske mange eksempler på, at man overhovedet ikke har taget hensyn til de høringssvar, der er indkommet om et lovforslag. Det har man i denne sag, og det ville jeg gerne kvittere for i mit indlæg.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Margrete Auken som ordfører.

Margrete Auken (SF):

Ud fra ret forskellige holdninger til kirken er der i SF stort set enighed om, at grundlovens § 66 bør opfyldes og kirken få færdigbygget sit demokrati, så den selv kan tage vare på sine anliggender. Lad mig lige indskyde her, at i SF har vi altså ikke den mistanke og mistillid til demokratiet, så vi tror, at så snart man har det, går det fuldstændig galt, og så er det de helt forkerte, der løber med magten.

Jeg vil i øvrigt anbefale, at man læser slutningen af biskop Lindhardts høringssvar, for så kan man se, hvordan det ser ud, når den gamle aristokratiske embedsmand siger, at demokratiet er en farlig sag. Jeg synes næsten, jeg også kunne genfinde den mistillid til demokratiet i noget af det, der er blevet sagt her.

Kl. 15.40

Jeg er helt enig med f.eks. Socialdemokratiet i, at vi selvfølgelig skal blive ved med at have en kirke, som er åben, og hvor folk føler sig hjemme, og jeg tror ikke, der er nogen i kirken – altså af dem, der dækker den brede del, som jo også vil komme til at tegne demokratiet – der er af en anden opfattelse.

Vi har i SF længe haft ønske om, at statstilskuddet til kirken blev flyttet fra den delvise dækning af præstelønningerne til de deciderede statslige opgaver, som i dag varetages over kirkeskatten; det er i øvrigt et forslag, som siden hen også er blevet støttet af Kristeligt Folkeparti og andre. Men det er jo ikke det, debatten i dag drejer sig om, medmindre – og her kan jeg igen henvise til det socialdemokratiske indlæg – vi bliver nødt til at tage alvorligt, at der pludselig kommer buldrende et eller andet mystisk fra Finansministeriet om, at nu skal dette tilskud laves fuldstændig om, og nu skal det ind i bloktilskuddet. Så vil vi altså stå med en fornemmelse af: Jamen ved de overhovedet, hvad de snakker om, de mennesker?

Så står vi tilbage med at sige: Det forslag, vi står med her, hvad handler det i grunden om? Selvfølgelig kan man sige, at det er to forskellige kasser, nemlig den ene betalt over kirkeskatten og den anden betalt over statsskatten. Men hvis de tumler ind over hinanden på den her måde, kan det altså gå ganske forskrækkeligt galt, og det kunne igen være medvirkende til, at man ville spørge: Kunne vi dog ikke få en orden, hvor kirken kan ordne sine egne sager?

Jeg ville have meget svært ved at forklare oppe i min gruppe, hvorfor det var noget, Folketinget skulle sidde og lovgive om. De ville sige:

Hvorfor kan kirken dog ikke selv få lov at bestemme? Hvad er det for en indblanding? Så måtte jeg henviser til, at sådan som systemet ser ud, når § 66 ikke er opfyldt, var vi nødt til at gøre det, fordi den danske folkekirke som det eneste trossamfund ikke har hverken åndelig eller økonomisk råderet over sig selv, men er underlagt statens skalten og valten og altså også indimellem et ikke altid musisk Folketing. Jeg synes, jeg har hørt nogle gode takter, så det ikke kan blive helt katastrofalt denne gang, og det skal jeg glæde mig over.

Men selv uden det rod, der er dukket op med bloktilskudsdiskussionen, synes jeg, der er problemer i forslaget. Vi savner stadig en grundlæggende klargøring af, hvordan regeringen opfatter kirken. Er den en hel masse enkeltmenigheder – det, som på teologisk hedder kongretionalisme – eller er der noget, der hedder den danske folkekirke? Det er der i grundloven, men i forslaget er det eneste samlande punkt Kirkeministeriet. Selvfølgelig kan kirkeministeren jo mene, at hun fungerer godt som ærkebiskop, og hun opfører sig jo også derefter, men problemet er alligevel, at det havde været meget godt at få en redegørelse for, hvordan man ser kirken som enkeltmenigheder.

Som jeg kan se det, er de samlande organer i kirken dem med de folkeligt valgte biskopper, altså stifterne, og hvis jeg overhovedet kan se en linje i forslaget, går den ud på, at man systematisk undergraver stiftsniveauet. Man delegerer hele tiden væk derfra. Man delegerer ikke væk fra Kirkeministeriet, man delegerer konsekvent væk fra stifterne, og hvorfor det? Det skyldes ikke nogen overvejelser over, hvor tingene ligger mest hensigtsmæssigt, som vi ellers gør os, når vi skal se på, hvordan vi skal forvalte tingene, og hvordan vi skal bruge pengene. Så siger vi: Hvor ligger tingene mest hensigtsmæssigt for at få såvel demokrati som økonomi håndteret forsvarligt? Her går man simpelt hen efter at få undergravet stifterne.

At det ser sådan ud, kom jo frem, da kirkeministeren forleden dag pludselig stod ude på Vesterbro og sagde: Skulle vi ikke tage at sammenlægge alle kirkerne herude til én? Uden hensyn til det arbejde, der er blevet lavet i Københavns Stift om det problem, hører vi en kirkeminister sige: Det fine, fine netværk af menigheder ud over landet er jo lidt upraktisk, det er lidt dyrt, så vi smækker lige det hele sammen. Så kan jeg igen ikke se andet, end at sammenhængen i dette forslag er at gøre kirkeministeren til ærkebi-

skop og sørge for, at stifterne får mindst muligt at skulle have sagt.

Jeg deler den bekymring, som jeg også har hørt tidligere i debatten i dag, og som bl.a. Lindhardt i første del af sit svar gør meget grundigt rede for: det, vi får her, kan altså blive et eldorado for Parkinsons lov. I stedet for at have 10 stifter får vi bygget 111 op med det hele, så vi kommer til at bruge alle vores penge til forvaltning.

Jeg synes ikke, det ser specielt lovende ud, og alt i alt vil SF være skeptisk afventende. Hvis det viser sig, at vi kan få en masse ting belyst på en god måde, er det da fint at kunne lægge en ordentlig, ansvarlig forvaltning ud til menighedsrådene, som ikke betyder, at de bare kommer til at drukne i en hel masse ting, som de alligevel er bundet til i alle leder og kanter. Kan det komme til at fungere, er det fint for os, men vi vil være meget afventende og – lad det bare komme frem – ret skeptiske.

Kl. 15.45

Niels Helveg Petersen (RV):

Lovforslaget er jo fremsat i en stærkt modereret form i forhold til det materiale, der blev sendt ud fra kirkeministeren i foråret 2002, og også vi i Det Radikale Venstre glæder os meget over den meget store aktivitet, der har været i kirkelige kredse i forbindelse med udarbejdelse af hørings svar i flere omgange. Det er absolut et godt udtryk for et stærkt engagement i folkekirkens forhold.

Det Radikale Venstre vil gå positivt ind i udvalgsarbejdet. Vi finder, at der er gode takter i forslagene om budgetsamråd og rammebevillinger, og der er også noget positivt at sige og mene om at erstatte rådighedsbeløbet med sognefuldmagt. Der er også nogle problemer i det, måske ikke mindst ved udtrykket »kirkelige aktiviteter«, men lad os se på det.

De største betænkeligheder har vi ved provstiudvalgenes øgede opgaver. Provsteforeningens indvendinger er det værd at notere, også fra flere stifter gøres der opmærksom på, at der er en risiko for øget bureaukrati indbygget i dette lovforslag, og spørgsmålet er også, hvordan de økonomiske rammer hænger sammen med de nye aktiviteter. Det er noget, som det er nødvendigt at se på under udvalgsarbejdet, og i øvrigt er jeg enig med den konservative ordfører, hr. Knud Erik Kirkegaard, i, at vi skal se nøje på de indvendinger, der er kommet med hørings svarene.

Et særligt problem blev fremhævet af fru Karen J. Klint om det arbejde, regeringen har sat i gang vedrørende bloktilskud. Jeg har forstået, at arbejdet skal være færdigt i løbet af efteråret, men lovforslaget skal træde i kraft den 1. januar 2004. Derfor synes jeg, det er helt på sin plads, at vi under udvalgsarbejdet interesserer os for at få afklaret, hvordan lovforslaget i virkeligheden forholder sig til de mere vidtgående reformtanke, som regeringen måtte have vedrørende overgang til bloktilskuddet. Det vil være en vigtig del af arbejdet i udvalget set fra et radikalt synspunkt.

Vi vil altså gå positivt ind i udvalgsarbejdet, men også med nogle kritiske bemærkninger og med et ønske om at få indvendingerne ordentligt belyst.

Jann Sjørnsen (KRF):

Dette lovforslag har mildt sagt haft en overordentlig vanskelig fødsel. Høringsprocessen har vel til tider været det, man kunne kalde kaotisk, men i dag står vi så med det endelige lovforslag til behandling.

Lad det være sagt straks: Det er absolut bedre end det, der i sin tid blev sendt i høring, og jeg vil også sige, at høringsprocessen vidner om et meget stærkt kirkeligt engagement og i sidste fase også om en minister, som har valgt at lytte til de mange høringssvar, som er indkommet.

Jeg vil godt understrege, at uanset at høringsprocessen rent formelt er overstået nu, er der stadig indvendinger fra forskellig side, og jeg synes også, det er vigtigt at meddele her fra talerstolen i dag, at vi fortsat gerne ser indspark fra forskellig side til den videre behandling af lovforslaget. Muligheden for at påvirke den endelige udformning af forslaget er set med Kristeligt Folkepartis øjne stadig til stede, og der er for os at se også udestående spørgsmål, som skal afklares.

Lovforslaget blev i sin tid bebudet i forbindelse med Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmers årsmøde, og det var nøgleord som større økonomisk frihed for menighedsrådene og mindre bureaukrati, der søsatte forslaget. Det lyder jo umiddelbart godt og rigtigt og er det selvfølgelig også, så det var med åbent sind, at Kristeligt Folkeparti tog imod forslaget, og det var også på den baggrund, vi ville forholde os til regeringens forslag. Men jeg vil godt understrege, at de mange høringssvar har gjort indtryk, og det gælder også for nogle af de betænkeligheder,

der er kommet til udtryk på det seneste over for det endelige forslag.

Lad mig kommentere nogle af de enkelte punkter i lovforslaget, for det første spørgsmålet om afskaffelse af rådighedsbeløbets maksimum. Vi er enige på det punkt, men vi finder det dog relevant at overveje en nærmere definition af begrebet »kirkelige aktiviteter«, som også flere høringsparter har foreslået. Den frihed, som menighedsrådene skal have, må efter Kristeligt Folkepartis opfattelse betyde, at menighedsrådene også skal have mulighed for f.eks. at bidrage til venskabsmenigheder i udlandet, sådan som vi tidligere faktisk har foreslået her i Folketinget, så når vi lægger op til en nærmere definition af begrebet »kirkelige aktiviteter«, er det altså ikke nødvendigvis med henblik på at tolke dette begreb indskrænkende.

KL 15.50

Det andet, jeg vil nævne, er spørgsmålet om indførelse af en rammeordning og omlægning af budgetproceduren samt ophævelse af 20-pct.s-reglen. Her vi også enige i lovforslagets intentioner, og set i forhold til høringsprocessen og svarene, der er indkommet, er der for os at se ikke de helt store problemer, hvad disse spørgsmål angår.

De melder sig imidlertid, når vi når til det tredje punkt, nemlig spørgsmålet om decentralisering af godkendelseskompetencen til provstiuvalg. Der er betydelige betænkeligheder at spore, ikke mindst hos stiftsøvrighederne, og det er betænkeligheder, vi fra Kristeligt Folkepartis side har forståelse for – ikke fordi vi nærer mistillid til provstiuvalgene, men fordi man må spørge, om provstiuvalgene reelt har den fornødne juridiske og administrative ekspertise til at håndtere de spørgsmål, som nu skal tillægges disse udvalg, f.eks. spørgsmålet om kapitalforvaltning.

I Kirkeministeriets bemærkninger til hørings svarene er det bemærket, at menighedsrådene også må forventes at forberede sagerne til provstiuvalgene, eventuelt ved indhentning af fornøden faglig bistand, og at udgifterne hertil skal finansieres af kirkekasserne som en del af de almindelige udgifter, der er knyttet til et konkret projekt. Vi synes altså, man med god ret kan spørge, hvad det egentlig er, der opnås ved denne decentralisering. På den ene side får menighedsrådene øget kompetence, og det vil vi som udgangspunkt være for; men på den anden side får de altså også tillagt flere administrative arbejdsopgaver. Hvor det første principielt er po-

sitivt, kan man vel spørge, om det andet er det, som menighedsrådene reelt higer efter og efter-spørger.

Det er ikke vores opfattelse, at det, menighedsrådsmedlemmer mest af alt vil arbejde med, er flere administrative og bureaukratiske spørgsmål. Det kan meget vel blive udkommet af det forslag, som vi behandler i dag, og derfor vil jeg sige, at disse punkter i lovforslaget er noget af det, som vi må have vurderet meget nøje i forbindelse med udvalgsbehandlingen; også fordi vi finder, at de høringssvar, der er afgivet, rejser en række spørgsmål, som vi skal have yderligere belyst.

Så er jeg enig med de ordførere, som har rejst spørgsmålet om forholdet mellem dette lovforslag og de overvejelser, regeringens økonomiudvalg har sat i gang vedrørende forholdet mellem folkekirke og stat på det økonomiske plan og flere reformer. Det er også spørgsmål, som vi må bore i i forbindelse med udvalgsbehandlingen. I det hele taget er det efter Kristeligt Folkepartis opfattelse tiltrængt at få set mere principielt på det økonomiske forhold mellem stat og folkekirke, og det er noget, vi vil vende tilbage til her i Folketinget med et forslag senere i samlingen.

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Jeg vil begynde med at sige tak for alle de gode ord og den store interesse, der har været vist fra Folketingets partier vedrørende forslaget om decentralisering og øget kompetence til landets menighedsråd.

Jeg synes, det har været en meget god proces, vi har været igennem i det næsten et år, der er gået, siden jeg første gang omtalte forslaget på Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmers årsmøde. Jeg udsendte den 6. juni et forslag om den totale decentralisering til høring, og jeg gjorde også det, at om efteråret sendte jeg det til høring i samtlige menighedsråd. Det er vist ikke mange lovforslag vedrørende menighedsrådenes arbejde, der har været ude i høring hos alle menighedsrådene, og det har jo betydet, at der er kommet mere end 600 høringssvar ind til os. De har alle sammen givet udtryk for stor interesse og engagement for sagen, og det har været meget givende og interessant at læse dem. Jeg har lyttet til høringssvarene, og jeg vil godt sige tak for de tilkendegivelser, der er kommet fra partiernes ordførere. De har anerkendt, at det er foregået på den måde, og det er jeg meget glad for.

Høringssvarene anbefalede en mindre vidtgående decentralisering, en kompetence lagt på lokalt niveau mellem menighedsråd og provstiudvalg. Det vil sige, at man sparer nogle niveauer i sagsbehandlingen. De områder, man sparer nogle niveauer på, er folkekirkenes almindelige huse, og jeg skal sige til de ordførere, som har talt med bekymring om, hvorvidt det nu kan gå, og om det nu er rigtigt, hvad man har gjort opmærksom på fra stifternes side – at der mangler faglig kompetence lokalt, at menighedsrådene ikke kan klare opgaverne, at provstiudvalgene vil blive opbygget til små ministifter, osv.: De beslutninger, menighedsrådene skal tage, dér, hvor de får øget kompetence, er på områder, hvor menighedsrådene i forvejen skal tage beslutninger. Det er istandgørelse af sognegården og istandgørelse af præsteboligen, som kan være et ganske almindeligt parcelhus.

Menighedsrådet skal træffe beslutningen, det skal bruge tid på at træffe beslutningen, og så skal det gøre det, som loven pålægger det i dag. Det skal sende den beslutning, det nu er kommet frem til, til godkendelse i provstiudvalget, som så skal tage stilling og behandle sagen; tage stilling til, om det holder økonomisk, og om det er forsvarligt. Provstiudvalget skal så indstille videre til stiftøvrigheden, om f.eks. renoveringen af et badeværelse er i orden, om den lever op til alle de faglige vurderinger, der skal til. Stiftøvrigheden kan så sende sagen til en præstegårdskonsulent, som kan se på, om renoveringen af badeværelset også er i orden.

Jeg stoler på og tror på, at mennesker har sund fornuft, at folkevalgte rummer sund fornuft. Det er, hvad jeg hører rundt omkring i landet på de mange møder, hvor der kommer utrolig mange menighedsrådsmedlemmer. De siger: Vi kan godt træffe de beslutninger selv, vi behøver ikke at gå videre, og hvis det er komplicerede beslutninger, som virker uoverskuelige for os, indhenter vi den faglige ekspertise. Det skal vi nok påse.

Det er mennesker med sund fornuft, der sidder i landets menighedsråd, så jeg er ikke bekymret. Men vi er selvfølgelig parate til at besvare alle de spørgsmål, udvalget ønsker at stille, og det vil kun være godt at få tingene yderligere gennemdrøftet, så det vil jeg se frem til.

Så er der flere ordførere, der har været inde på spørgsmålet om det udvalgsarbejde, regeringen har igangsat vedrørende en ændring af statens tilskud til folkekirken fra at være et øremærket tilskud til hovedsagelig 40 pct. af præ-

stelønnen til at blive et bloktilskud – man kunne også sige større frihed til folkekirken. Jeg vil blot sige til de medlemmer, som har udtrykt bekymring i forbindelse med dette forslag, at det er et andet forslag, som intet har med dette lovforslag at gøre. De to forslag vil aldrig komme til at påvirke hinanden. Det er sådan, at regeringen ikke kan ændre på statstilskuddet til folkekirken, uden at Folketinget er inddraget i sagen, og uden at der kommer en konkret lovændring, som skal behandles her i Folketinget.

Jeg vil altså godt understrege, at der er ingen uklarhed her, for det er en anden lov, et helt andet problemkompleks, som ikke har noget med dette lovforslag at gøre. Men vi er selvfølgelig parat til at svare på alle de spørgsmål, som udvalget ønsker at stille i forbindelse med de problemer, som nogle af ordførerne har givet udtryk for at der kunne være i forbindelse med det pågældende udvalgsarbejde. Det er i øvrigt gået i gang, udvalget har holdt sit første møde, og de, der sidder i udvalget, er repræsentanter for det kirkelige landskab, som vi siger: menighedsrådsforeningen, provsteforeningen og biskopperne er repræsenteret i udvalget.

Fru Karen J. Klint rejste spørgsmålet: Hvordan vil det gå med denne dristighed, denne overstrømmende dristighed ved at stole på folkestyret? Kunne man nedsætte en følgegruppe, så man følger udviklingen? Det synes jeg er en rigtig god idé. Og der er allerede kommet et spørgsmål over til ministeriet, lidt utraditionelt, kan man sige, før lovforslaget er førstebehandlet, men det vil jeg se meget positivt på. Jeg synes, der kunne være rigtig mange gode ideer i at følge det tæt, netop fordi der har været så stor interesse og har været stillet så mange spørgsmål om, hvad det nu er, vi gør, når vi stoler på de folkevalgte.

Kl. 16.00

Til fru Margrete Auken må jeg sige: Det undrer mig ikke, at fru Margrete Auken igen fremfører sine synspunkter om, at kirken skal have mund og mæle. Sådan må det jo være. Det er en lejlighed. Selv om det her forslag ikke handler om opfyldelsen af løftet i grundlovens § 66, så er det alligevel den måde, fru Margrete Auken fremfører sine synspunkter på. Det er jo også helt legalt.

Det, jeg synes, der bare kunne være lidt tiltrængt, var måske nok – det kunne der måske godt være brug for en ekstra overvejelse af, men det vil jeg i øvrigt ikke blande mig i – en lille lektion i Danmarks historie for SF's Folketings-

gruppe. Det kunne godt være nyttigt at blive lidt oplyst om, hvorfor vi har den kirkeordning, vi har i Danmark, og hvorfor den i virkeligheden er så stor en succes, som den er.

Det er ret bemærkelsesværdigt, at 88 pct. af de danske statsborgere stadig væk er medlemmer af folkekirken. Der er næppe nogen national kirke, som har så stor en medlemsprocent, som vi har i Danmark.

Ja, fru Margrete Auken hørte rigtigt. Det er faktisk 88 pct. af de danske statsborgere, og det er jo dem, vi repræsenterer herinde i Folketinget, som er medlemmer af folkekirken.

Men jeg siger tak for den venlige modtagelse. Tak til de partier, som umiddelbart har støttet forslaget. Det er jeg rigtig glad for. Jeg er glad for det på folkekirkens vegne og på alle de 17.000 engagerede menneskers vegne, som jo bruger noget af det kostbareste vi har, tiden, på menighedsrådsarbejdet.

Det er godt, hvis de kan få det lettere, og jeg er sikker på, at det bliver lettere for dem, når de ikke skal spørge på fire forskellige niveauer for at få lov til at gøre noget så enkelt som at sætte et badeværelse i et parcelhus i stand. Og jeg glæder mig til at besvare spørgsmålene i udvalget.

(Kort bemærkning).

Karen J. Klint (S):

Når jeg nævner ideen om en følgegruppe, så er det bestemt ikke, fordi jeg er bange for det pulveriserende demokrati, uanset hvor det er henne. Vi har ikke noget bedre. Og heller ikke selv om det en gang imellem er langsomt, for det er faktisk vigtigt, at det er langsomt, men det er jo netop, fordi folk ser så forskelligt på det.

De tre niveauer, hvis man kan tillade sig at sige det, ser utrolig forskelligt på det, og det er jo derfor vigtigt at finde ud af, hvem det så er, der muligvis har haft ret eller har taget fejl i deres bekymringer. Det er det, følgegruppen skal holde øje med, og ikke demokratiprocesen i sig selv.

Det, jeg egentlig havde markeret for at spørge om, var: O.k., selvfølgelig er det to meget forskellige forhold, et eventuelt bloktilskud, nogle andre reformer og så det lovforslag, vi har i dag. Men hvis vi alene skal drøfte folkekirken økonomi fra staten som et led i finansloven, vil jeg gerne spørge kirkeministeren, om vi ikke kan få lidt medhold i, at det så ikke er den samme demokratiske og åbne proces, vi taler om, som når vi taler om almindelig lovgivning. Finansloven

har jo et helt andet og selvstændigt forløb i sin beslutningsproces.

(Kort bemærkning).

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Jeg forstod fru Karen J. Klints spørgsmål sådan, at når vi snakker statens tilskud til folkekirken, så er det i forbindelse med finansloven, men det er jo sådan, at hvis man i finanslovsforhandlinger kommer frem til nogle ændringer, så er der nogle konkrete love, der skal ændres. Love i Danmark kan kun ændres ved det demokratisk valgte Folketing.

Så der er fuldt demokrati, også vedrørende en eventuel ændring til et bloktilskud. Folketinget vil blive fuldt inddraget, og det er selvfølgelig Folketinget, som har kompetencen på det her område.

Nu vil jeg nok lige føje til: Det har været meget fremme om dem, der har været imod, de høringsparter, der har været imod eller har været skeptiske over for forslaget. Jeg synes ikke, det er kommet tydeligt nok frem, at Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, som jo repræsenterer så at sige alle menighedsråd i dette land, har været et hundrede procent positive både i forbindelse med det første forslag, der var ude, og i forbindelse med det nuværende forslag.

Kl. 16.05

Jeg tror, det var fru Margrete Auken, der sagde, at de, der havde fingrene nede i det her, er skeptiske.

Man må nok sige, at de 17.000 mennesker, der bruger noget af deres fritid på menighedsrådsarbejdet, har fingrene nede i det her. Og de vil altså gerne have disse lettelser, de vil gerne have en rammebevilling, de vil gerne have større frihed. Og de har dog forstand på det. Det må jeg gå ud fra at fru Margrete Auken også kan være enig i.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Det interesserer mig. Det vil så sige, at Landsforeningen af Menighedsråd – som i øvrigt ikke var hundrede procent enige, det er ikke rigtigt – gerne må repræsentere kirken. Altså, når jeg siger, at vi skal have sådan et almindeligt valgt demokrati på stiftsniveau, og hvor menighedsrådene får lov til at vælge organer, så er det meget, meget, meget, meget, meget udemokratisk. Men pludselig får Landsforeningen af Menighedsråd

magt til fuldstændig uproblematisk at udtale sig på samtlige menighedsråds vegne.

Så kunne vi jo have nøjedes med dem til høringsprocessen. Det gjorde vi så heldigvis ikke. Og det viste sig så også, at der var meget stor afstand i Landsforeningen, som jo ikke fungerer som et organ af den art, det er ikke det demokratiske organ, for der er for stort demokratisk underskud til det også. Men det var lidt forbløffende at høre kirkeministeren pludselig blive meget begejstret og udtale sig på vegne af 17.000 – eller hvor mange, det nu var – som var vildt begejstrede.

Så vil jeg godt lige spørge i forlængelse af det her: Kunne kirkeministeren ikke oplyse, hvad hun siger til, at man siger, at det antal af sager, der faktisk ligger i stifterne, er så begrænset, at de med den ekspertise, de har, kan klare dem på kort tid? Hvis man skulle ud og lade provstierne klare det, så er det, det kan komme til at tage meget mere tid. Det er jo indvendt bl.a. fra provstierne.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Ministeren sagde flere gange i sin svartale, at der ligesom var nogen, der skulle være imod det folkelige demokrati, og at vi ikke troede på fornuften. Jo, det gør vi såmænd, og jeg har også stor tillid til det, der sker i menighedsrådene. Jeg synes sådan set, at det er lidt ærgerligt, at ministeren prøver at køre den debat frem, som om der skulle være nogen, der er imod det folkelige demokrati her i Folketingssalen, også i forhold til lovforslaget.

Det, der er en reel bekymring om, er jo, hvorvidt de nye arbejdsopgaver, som provstiuvalgene får tillagt, bedst løses dér. Det er vi i Kristeligt Folkeparti åbne over for at overveje. Vi konstaterer bare, at der i høringssvarene er nogle betænkeligheder fra forskellig side, fra stiftøvrighederne, fra Provsteforeningen osv., osv. Og dem synes vi da sådan set også at ministeren skulle lytte til.

Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, som jeg sætter stor pris på og har meget respekt for, er jo trods alt ikke oraklet på det her område. Der er også andre aktører på banen, som har synspunkter. Skal vi ikke også lytte til dem?

Det er sådan set bare i al sin enkelhed det, som vi fra Kristeligt Folkepartis side i hvert fald har forsøgt at gøre opmærksom på, uden at vi så vil have skudt i skoene, at vi skulle modarbejde

det folkelige demokrati. Det synes jeg er lidt for flot.

(Kort bemærkning).

Karen J. Klint (S):

Ja, ja, må jeg sige til ministeren, selvfølgelig er finansloven også en demokratisk proces her i Folketinget. Selvfølgelig er følgelovgivning til finansloven også en demokratisk proces her i Folketinget. Men der er jo bare lige det ved det, at der trods alt måske er nogle andre politiske traditioner, nogle andre – for at sige det meget direkte – handler omkring finansloven, hvor man laver nogle forlig og nogle aftaler, som så også betyder, at følgelovgivningen får et andet liv end den almindelige lovgivning.

Det er derfor, vi siger, at vi godt lige vil have en åben debat, så vi ikke går hen og bondefanger demokratiet, ikke kun det herinde, men også det demokrati, der har udtalt sig om noget, som det har haft mulighed for at gennemskue i en senere proces.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg har to spørgsmål til ministeren. Jeg tager til efterretning, at ministeren siger, at dette med, at man nu er ved at undersøge mulighederne for en bloktilskudsordning, ikke kommer i kollision med den lov, vi drøfter her.

Men så kan jeg ikke lade være med at stille ministeren mit eget tillægsspørgsmål: Hvad skulle det egentlig til for? Jeg ved godt, det ikke er kirkeministeren, der har fundet på, at der skulle nedsættes sådan et udvalg. Men jeg erindrer, at kirkeministeren for nylig under den kirkepolitiske temahøring i Landstingssalen sagde nogle gode ord om, at anderledes troende ikke hertillands skulle have nogen gavn af at brokke sig over, at vi har en folkekirkeordning, hvor stat og kirke rent praktisk er filtret ind i hinanden.

Kl. 16.10

Og mig forekommer det altså, at den der bloktilskudssnak sådan er lidt leflen for folk, der siger, at det er for uigennemsigtigt, og det kan man ikke rigtig være bekendt, og det må man skamme sig lidt over i forhold til folk, som ikke er luthersk kristne.

Så mit spørgsmål er: Hvad skal det overhovedet til for, det bloktilskudspjat?

(Kort bemærkning).

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Til hr. Jesper Langballe: Hvad skulle det til for, dette bloktilskudsudvalg? Er det kun for at lefle, tror jeg, udtrykket var, for de anderledes troende eller dem i vores land, der ingen tro har?

Det er jo helt klart sådan, at vi selvfølgelig har religionsfrihed i Danmark. Det fik vi, da vi fik grundloven i 1849, men vi har ikke religionslighed i Danmark. Og sådan er det. Det er vores historie, det er vores religiøse baggrund, og det bliver helt klart understreget af grundlovens § 4, hvori der står:

»Den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten.«

Hvorfor så ændre på det tilskud, som staten giver? Staten giver et tilskud på 600 mio. kr., og det tilskud er øremærket til 40 pct. af præstelønnen, til pensionerne og til nogle andre ting. Men det er hovedparten af beløbet, der går til det.

Det blev i øvrigt indført i 1919. Da man ikke rigtig kunne leve af præstegårdsjordene længere, overtog staten nogle af jordene, og præsterne fik så til gengæld noget løn betalt af staten.

Der har været en trang til at give mere frihed til alle, til menighedsråd, til institutioner, til ministerier, og det er blevet givet ved, at man har givet bloktilskud.

Jeg synes også, det ville være en god idé, hvis folkekirken fik et bloktilskud fra staten, så kunne folkekirken vælge, hvordan pengene skulle bruges. Hvis det er det, man vil, så kunne man jo imødekomme det, biskopperne hele tiden siger til mig: Vi mangler præster, vi mangler præster, vi mangler præster.

Men nu sidder udvalget, og vi må se, hvilke modeller udvalget kommer frem til, når arbejdet er færdigt. Så vil Folketinget få rig lejlighed til at drøfte det, og vi er selvfølgelig også parate til at besvare alle de spørgsmål, som Folketinget måtte ønske at stille i forbindelse med behandlingen af det her lovforslag.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Der bliver jo rig lejlighed til at drøfte de her ting fremover. Jeg vil nu godt lige anholde en enkelt sproglig og måske saglig ting. Når kirkeministeren siger, at så kan folkekirken vælge, vil jeg godt spørge: Jamen hvem er folkekirken? Det er jo os to og os alle sammen. Det er alle de barnebørn, og jeg synes, det er meget væsentligt, at man ikke laver det her til sådan en stat og

samfundet over for kirken. Nu uddelegerer staten et valg til folkekirken. Det er fordærvende for et sundt folkekirkeligt kirkesyn.

Og så har jeg lige ét lille spørgsmål til, som jeg ikke nåede at stille før. Det er sådan af ren nysgerrighed. Jeg vil gerne spørge ministeren, om hun er enig med mig i, at det kirkeministerielle forenklingssudvalg nu må have udspillet sin rolle. Det er svært at se, hvad man egentlig mere skal bruge det til. Er ministeren enig i det?

(Kort bemærkning).

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Ja, det er jo helt rigtigt, hvad hr. Jesper Langballe siger: Hvem er folkekirken? Det er rigtigt, og det er jo bl.a. derfor, at der er nedsat et udvalg, der skal se på bloktilskudsmodeller. For hvem skulle være modtageren af sådan et bloktilskud? Så det bliver belyst i dette udvalg.

Kl. 16.15

Vedrørende Forenklingssudvalget så er det jo kommet med nogle modeller til, hvordan man kan samarbejde sognene imellem. Der er nogle projekter, kan man sige, i gang, nogle forsøg i gang, nogle ideer i gang, og Forenklingssudvalget er gået i gang med at se på nogle spørgsmål, som jeg har bedt dem om at se på. Det ene er sognebåndsløsning, og det andet er et spørgsmål om valgfrihed på kirkegårde. For det er sådan, at man ikke har valgfrihed med hensyn til kirkegårde, man har kun ret til at blive begravet på den kirkegård, i hvis sogn man bor. Man har ikke engang ret til at blive begravet på den kirkegård i det sogn, til hvis præst man har løst sognebånd.

Jeg synes, der kan være behov for at se på, om ikke det var rimeligt, at der blev skabt noget større valgfrihed. Så det er Forenklingssudvalget i gang med i øjeblikket.

Så vil jeg godt spørge fru Karen Klint – nu synes jeg også, tiden er inde til, at jeg kan stille nogle spørgsmål – vedrørende bloktilskuddet og forenklingforslagene, som vi har her i dag, decentraliseringsforslagene, afbureaukratiseringsforslagene: På hvilken måde berører de hinanden? Hvor kolliderer de? Hvordan ser fru Karen Klint, at de to sager mødes i det her?

Det synes jeg kunne være vigtigt at høre. Eventuelt kan vi få det som en begrundelse for et spørgsmål gennem Kirkeudvalget til forslaget. For jeg kan ikke se, hvor de berører hinanden, men når fru Karen Klint bliver ved og ved at stille spørgsmål om det her, så synes jeg også, at tiden er inde til at fortælle og åbenbare, hvor

de to forslag berører hinanden. Hvordan vil de komme til at kolliderer med hinanden?

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Ja tak, så går vi i gang med anden runde, og den første er fru Birthe Rønn Hornbech.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Der er kommet en række tilkendegivelser om, hvad de forskellige partier mener, at demokrati er eller ikke er, og jeg vil da godt lige give Venstres synspunkter til kende.

Når nogle hævder, at der gælder en ringere demokratisk proces for finansloven, så kan jeg godt forstå, hvad der menes dermed. Jeg har selv personlig kæmpet meget imod den meget lukkede proces og også, hvis det betyder, at en følgelovgivning bliver jasket igennem. Men der er vi jo nogle partier, der har været meget optaget af at få en 30-dages-regel i Folketingets forretningsorden, og det er jo fuldkommen op til Folketingets flertal, om man vil indsætte bloktilskud på en finanslov.

Altså når hr. Jesper Langballe siger bloktilskudspjat, så kan jeg jo ikke sige andet til hr. Jesper Langballe, end at så må han fastholde synspunktet for sit parti under en finanslovdebat, og så skal jeg i øvrigt tilføje, at den følgelovgivning vil blive behandlet grundigt i Kirkeudvalget. Det tror jeg alle kirkeudvalgsmedlemmer ville forlange, derom er der ingen tvivl.

Men det er altså værd at understrege, at regeringens Økonomiudvalg har fire stemmer her i Folketinget. Så længe de fire ministre er medlemmer af Folketinget, så har de fire stemmer. Og det er næsten ikke til at bære set ud fra et parlamentarisk synspunkt, at det er sådan, at man mener, at fordi der er nedsat et embedsmandsudvalg, så er hele løbet kørt. Regner man virkelig ikke Folketinget for mere? Det forstår jeg ikke.

Med hensyn til spørgsmålet om demokrati i forbindelse med høringssvarene så er det altså altid vigtigt at huske, at man skelner mellem, hvad der er politiske svar, og hvad der er faglige svar.

Vi er i Venstre meget optaget af lov kvalitet, og vi lægger stor vægt på de høringssvar. Som hr. Knud Erik Kirkegaard har gjort rede for, er der jo blevet lyttet meget til høringssvarene her. Men det er jo en blanding af faglighed og politik, og det er da klart, at med de politiske svar er enhver minister fuldkommen frit stillet med hensyn til, hvilke høringssvar man er enig i.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Blot en tak til fru Birthe Rønn Hornbech, som har beroliget mig ved at give til kende, at det udvalg, der er nedsat, bare er et embedsmandsudvalg, og at vi slet ikke skal tage sagen alvorligt. Regeringen mente ikke noget med det bloktilskud.

Det synes jeg da var et rart udgangspunkt for videre drøftelse.

Kl. 16.20

Margrete Auken (SF):

Ja, jeg har et par opfølgende bemærkninger. For det første er jeg ikke sikker på, jeg vil lade fru Tove Fergo, som jeg vil kalde hende her, være den, der skal belære SF om kirkehistorie. Jeg vil gerne have, at medlemmerne i SF kan deres ting lidt, men vi er nødt til ustandselig at vende tilbage til demokratiproblemet, for det er altså meget svært at forklare folk, som egentlig troede, vi havde religiøs selvbestemmelse. Jeg skal sidde og forklare muslimer osv., hvorfor de skal sidde og bestemme over de her ting. Og så bliver jeg nødt til at forklare, hvordan det her er gået til, og jeg kan høre på det hele, at jeg kan noget mere kirkehistorie end kirkeministeren, men lad det nu være.

Men det er altså grunden til, at vi kommer tilbage til det hele tiden. Det er demokratiet. Nu fik vi lige en diskussion før også eller måske ansatsen til en, om at det er den danske forening af menighedsrødder, der skal være synoden. Det synes jeg måske er knap så poetisk, som hvis man fik et ordentligt demokrati, og jeg kan da fortælle, at jeg tror, det var fru Birthe Rønn Hornbech, der før sagde, at det var en stendød tanke, og så sagde jeg stifterne – jeg var jo ved at komme i stiftsrådet – og nu har jeg altså fået de grundtvigske på min side også i den sag, nu går Kirkeligt Samfund ind for stiftsråd osv. Så det kommer stille og roligt, men det er hele tiden nødvendigt, at vi snakker om det.

Jeg må også sige til ministeren, at diskussionen om bloktilskudsordningen altså også hænger sammen med det her, og deraf følger så to spørgsmål. Det ene er: Hvordan kan ministeren sige, at det ikke har noget med hinanden at gøre, når en bloktilskudsordning jo vil betyde, at man flytter pengene fra den refusionsordning, vi har i dag, og over til de generelle kasser? Og det forslag vi står med her, handler om de generelle kasser. Det vil sige, at de penge løber sammen i

den samme kasse, og så kan ministeren da ikke sige, at det ikke har noget med hinanden at gøre.

Det var det ene spørgsmål. Det har i høj grad med hinanden at gøre.

Og det andet, som vi ikke har fået svar på endnu, er: Hvem skal tage imod de penge? Det hører også med i en demokratidebat, hvor vi stadig væk står og ikke kan finde ud af, hvem der har ansvaret, hvis vi ikke uden videre accepterer ærkebiskop Fergo – og det er der altså nogle af os, der ikke gør – hvis vi ikke uden videre accepterer den model, og vi ikke uden videre accepterer, at Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer nu er gået ind og blevet vores, hvad skal vi sige, demokratiske superorgan til det her. Det fungerer godt til andre ting, men til det her.

Så vil jeg godt vide, hvem vi skal aflevere det bloktilskud til, hvem der skal forvalte det, for det kan jo ikke nytte noget, man svarer, som ministeren gjorde, da vi havde temamødet, at det skal menighedsrådene, for menighedsrådene kan da ikke sidde og fordele de penge, som de selv skal være sidste leds modtagere af. Det kan de da ikke. Der skal være nogle over, der kan fordele pengene, og det skal være et demokratisk organ. Hvem?

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Nu er der jo en klog oratorisk regel, der siger, at ens pointer går tabt, hvis man gentager de samme ting og overdriver for meget. Og det synes jeg, at jeg føler trang til at sige på baggrund af fru Margrete Aukens udtalelser.

Det at jeg nævner, at Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer var positive i deres høringsvar, ækvilaverer fuldstændigt med, når nogle har sagt, at stifterne har været negative i deres høringsvar. Der ligger ikke spor mere synodetanke eller kompetencesamling i det, når jeg siger sådan.

Og når fru Margrete Auken så siger, at bloktilskuddiskussionen hører sammen med diskussionen om decentralisering, så tager fru Margrete Auken fuldstændig fejl. Det er helt klart, at fru Margrete Auken giver udtryk for, at fru Margrete Auken ikke har sat sig ind i, hvordan den folkekirkelige økonomi er. For det er nemlig sådan, at statstilskuddet og fællesfonden er en ting, der finansierer præsteløn. Og så er der de lokale kirkeskatter, der går ind til det lokale forbrug i kirkerne, og det er det, vi snakker om, når vi snakker om forslaget L 163 og menighedsrådets kompetence i den forbindelse.

Så jeg ville ønske, at fru Margrete Auken ville sætte sig grundigt ind i sagerne, inden fru Margrete Auken står heroppe og kommer med nogle udtalelser om det.

Så spørger fru Margrete Auken, hvem der skal være modtagere af et bloktilskud. Og så tillader fru Margrete Auken sig også at citere mig fejlagtigt fra en temahøring i Folketingets Kirkeudvalg, hvor jeg ifølge fru Margrete Auken skulle have sagt, at det skulle være menighedsrådene, der skulle modtage bloktilskuddet.

Kl. 16.25

Det har jeg overhovedet ikke sagt. Jeg har på et spørgsmål under temahøringen sagt, at det bloktilskudsudvalg, der nu er nedsat, vil se på, hvilke modeller der kan være for at betale bloktilskuddet til folkekirken, hvilke modtagere der kan være. Det kan være stifterne; det kan være fællesfonden; det kan være menighedsrådene, der kan være helt andre modeller. Det er det, jeg har nævnt som eksempler på, hvad det kunne være. Men det er netop det, udvalget skal tage sig af. Det er det, udvalget skal sidde og arbejde med.

Så jeg ville ønske, at fru Margrete Auken ville sætte sig ind i sagerne, før fru Margrete Auken står heroppe og slynger den ene påstand ud efter den anden.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Forespørgsel nr. F 49:

Forespørgsel til økonomi- og erhvervsministeren og miljøministeren:

»Hvorledes vil regeringen sikre en opfyldelse af Danmarks forpligtelse til at reducere udledningen af drivhusgasser?«

Af Eyvind Vesselbo (V), Kim Andersen (V), Aase D. Madsen (DF), Jørn Dohrmann (DF) og Helle Sjelle (KF).

(Forespørgslen anmeldt 28/2 2003. Fremme af forespørgslen vedtaget 12/3 2003).

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive udsat til i morgen, torsdag den 13. marts 2003.

Begrundelse

Eyvind Vesselbo (V):

Vi er meget glade for og tilfredse med regeringens klimastrategi. Vi sætter samtidig pris på regeringens åbenhed om klimapolitikken. Forespørgslen er stillet på vegne af Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti med det formål at give de to ministre lejlighed til over for Folketinget at fortsætte og uddybe debatten om regeringens klimapolitik. På den måde kan debatten nemlig komme til at dreje sig om klimapolitikken på baggrund af faktuel viden og ikke på baggrund af myter og fordrejet virkelighed.

Med forespørgslen skal vi debattere, i hvilken retning det danske samfund skal gå på klimaoområdet. Det er vigtigt, at vi får klargjort regeringens mål om, at vi skal have mest miljø for pengene, dvs. mest CO₂-reduktion for de økonomiske ressourcer, der bliver stillet til rådighed.

Det er samtidig vigtigt, at vi får et klart billede af, hvorledes regeringens klimapolitik adskiller sig fra den klimapolitik, som blev ført af den tidligere regering op gennem 1990'erne. Men det er lige så vigtigt, at det bliver gjort klart, på hvilke områder vi fortsætter den hidtidige linje.

Der har allerede været en debat om klimastrategien. Den blev ført i medierne bl.a. med en række lidt overfladiske påstande om de grundlæggende elementer og virkemidler. Det er vigtigt, at debatten i dag får sat tingene på plads, således at de, der ønsker at føre klimadebatten som en overfladisk skyggeboksning blandet